

ÎNCHEIERE

12 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

soluționând conflictul negativ de competență dintre Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani și Curtea de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Renato Usatîi împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ și obligarea adoptării unui alt act administrativ,

c o n s t a t ă:

La data de 17 mai 2024, Renato Usatîi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr. 2438 din 09 aprilie 2024 și obligarea adoptării hotărârii privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ (f.d. 5-14).

Prin încheierea din 21 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Renato Usatîi, președintele biroului executiv al grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea hotărârii nr. 2438 din 09 aprilie 2024 și obligarea adoptării unui alt act administrativ, a fost transmisă după competență la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 45).

Prin încheierea din 03 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost ridicat conflict negativ de competență la judecarea acțiunii în contencios administrativ înaintată de Renato Usatîi, președintele biroului executiv al grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ și obligarea adoptării unui alt act administrativ. S-a suspendat din oficiu prezentul proces și dosarul s-a transmis Curții Supreme de Justiție, pentru soluționarea conflictului de competență (f.d. 95-97).

Studiind actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că competentă să judece prezenta cauza de contencios administrativ este Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, unde urmează a fi remisă.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Din cererea de chemare în judecată rezultă că reclamantul Renato Usatîi a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, solicitând:

- anularea hotărârii nr. 2438 din 09 aprilie 2024;
- obligarea adoptării hotărârii privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art. 200 alin. (3)-(4) din Codul administrativ, conflictul de competență dintre judecătoriile din jurisdicția diferitor curți de apel, dintre o judecătorie și o curte de apel sau dintre două curți de apel se soluționează de către Curtea Supremă de Justiție. Conflictul de competență se soluționează fără citarea participanților la proces, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs.

Articolul 10 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit art. 11 din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sânt afectate de actul administrativ individual, nu sânt destinatarii acestuia. Un act administrativ de acordare periodică a prestațiilor materiale sau bănești este un act administrativ individual prin care o astfel de prestație se acordă pentru un număr determinat sau nedeterminat de perioade succesive.

Conform art. 12 din Codul administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

În conformitate cu art. 191 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ. Curțile de apel soluționează în primă instanță

acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.

În speța dedusă judecății, Renato Usatîi, în calitate de președinte al biroului executiv al grupului de inițiativă, a depus la Comisia Electorală Centrală cerere de înregistrare a grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ, înregistrată sub nr. CEC-7/13198 din 26 martie 2024.

Prin hotărârea nr. 2438 din 09 aprilie 2024 „Cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ”, Comisia Electorală Centrală a respins cererea nr. CEC-7/13198 din 26 martie 2024.

Ulterior, Renato Usatîi a depus la Comisia Electorală Centrală o cerere prealabilă, înregistrată sub nr. CEC-7/13542 din 18 aprilie 2024.

Prin hotărârea nr. 2484 din 30 aprilie 2024 „Cu privire la cererea prealabilă nr. CEC-7/13542 din 18 aprilie 2024”, Comisia Electorală Centrală a respins ca neîntemeiată cererea prealabilă nr. CEC-7/13542 din 18 aprilie 2024 depusă de Renato Usatîi împotriva hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2438 din 09 aprilie 2024 „Cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ”.

Prin cererea de chemare în judecată, Renato Usatîi solicită anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2438 din 09 aprilie 2024, prin care s-au respins cererile privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican consultativ, totodată și obligarea Comisiei Electorale Centrale să adopte o nouă hotărâre de admitere.

În conformitate cu prevederile art. 98 alin. (2) din Codul electoral, Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță: a¹) contestațiile împotriva deciziilor organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (5¹); a) contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale.

Conform art. 91 alin (5) din Codul electoral, acțiunile în contencios administrativ privind legalitatea deciziilor organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (5¹), a hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și a deciziilor Consiliului Audiovizualului care au tangență cu reflectarea alegerilor, precum și cele privind acțiunile/inacțiunile acestora se depun, fără respectarea procedurii prelabile, la Curtea de Apel Chișinău.

Prevederile Capitolului XIII din Codul electoral nr. 325/2022, intitulat „Procedurile judiciare”, se aplică în cazurile organizării și desfășurării alegerilor, adică în perioada electorală.

Perioada electorală potrivit art. 1 din Codul electoral, este definită ca intervalul cuprins între ziua intrării în vigoare a actului privind stabilirea datei scrutinului și ziua în care rezultatele alegerilor sunt confirmate de către organele competente, dar nu mai mare de 120 de zile. Data începerii perioadei electorale se stabilește prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

Conform art. 94 alin. (1)-(2) din Codul electoral, în calitate de **subiect al contestației poate fi alegătorul, candidatul desemnat, grupul de inițiativă,**

blocul electoral, concurentul electoral sau participantul la referendum care revendică încălcarea drepturilor sale legitime prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative în domeniul electoral. Pot depune contestații și partidele politice care au dreptul de a participa la scrutin în condițiile stabilite de art. 27 lit. g). funcționarii electorali, observatorii, precum și asociațiile obștești care au solicitat acreditarea observatorilor pot depune contestații împotriva organului electoral care le-a aplicat sancțiunile prevăzute de art. 102 alin. (6) și alin. (8). În aceste cazuri, legalitatea hotărârii se contestă la organul electoral ierarhic superior.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, deoarece Renato Usatîi nu este subiect eligibil pentru a depune contestație conform art. 94 alin. (1)-(2) din Codul electoral, obiectul litigiului nu poate fi considerat un raport electoral. În consecință, litigiul trebuie tratat ca unul administrativ.

Dat fiind că litigiul este de natură administrativă și nu electorală, competența de soluționare revine Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, conform competenței teritoriale în materie de contencios administrativ.

Astfel, în speța prezentată, având în vedere că Renato Usatîi nu se încadrează în categoriile de subiecți prevăzuți de art. 94 alin. (1)-(2) din Codul electoral și că obiectul litigiului este de natură administrativă, competența de soluționare a acestuia revine Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, și nu Curții de Apel Chișinău.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că hotărârea contestată are o destinație unică și după îndeplinirea ei, își va epuiza efectul.

Caracterul individual al unui act administrativ derivă din întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: este o dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică, pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, are drept scop de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea, sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, soluționând cererea prealabilă depusă de Renato Usatîi, în hotărârea nr. 2484 din 30 aprilie 2024 „Cu privire la cererea prealabilă nr. CEC-7/13542 din 18 aprilie 2024”, Comisia Electorală Centrală a indicat în mod expres că aceasta poate fi contestată în decurs de 30 de zile de la comunicare, la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

Articolul 197 din Codul administrativ prevede că, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Căile procedurale asigură persoanelor interesate accesul la o instanță de judecată, căreia prin lege i s-a stabilit competența de a hotărî, iar pentru ca dreptul de acces la o instanță să fie respectat, trebuie ca instanța în fața căreia este adusă cauza să se bucure de jurisdicție deplină, adică instanța trebuie să fie competentă să analizeze atât aspectele de fapt, cât și pe cele de drept ale cauzei. Acest mod de reglementare al dreptului de acces la justiție este în concordanță cu principiile Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit cărora exercitarea dreptului de acces la justiție presupune tocmai

asigurarea accesului oricărei persoane la un tribunal instituit de lege, adică garantarea unei proceduri judiciare în fața căreia să se poată realiza, efectiv, acest drept.

Reieșind din cele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că la caz, Curtea de Apel Chișinău întemeiat a constatat competența Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani pentru examinarea acțiunii depuse de Renato Usatîi împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ și obligarea adoptării unui alt act administrativ, în care de către reclamant se contestă acte administrative cu caracter individual.

Din considerentul că un prim aspect al procesului echitabil este înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va soluționa conflictul negativ de competență, prin constatarea competenței Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani la examinarea și soluționarea acțiunii depuse de Renato Usatîi împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ și obligarea adoptării unui alt act administrativ.

Conform art. 191, 200 alin. (3) și 230 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se constată competența Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani la examinarea cauzei de contencios administrativ, intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Renato Usatîi împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ și obligarea adoptării unui alt act administrativ.

Cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Renato Usatîi împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ și obligarea adoptării unui alt act administrativ, se remite la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă